СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX, Число 261. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 9. падолиста, 1922. — VOL. XXX. No. 261. Jersey City, N. J., Thursday, November 9, 1922. THREE CENTS

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ! Прийміть сейчас участь в боротьбі проти польського наїзду у Східній Галичині, жертвами на Фонд Негайної Допомоги!

ЧАСТИННІ ДОНЕСЕННЯ ПРО ВИБОРИ ВКАЗУЮТЬ НА ВЕЛИКІ ВТРАТИ РЕПУБЛИКАНЦІВ

НЮ ЙОРК, 7. падолиста. — Хоч сюди ще не наспіли повні донесення про вислід виборів в Злучених Державах, всеж таки навіть на основі неповних донесень можна вносити про велику небезпеку для республиканської партії щодо проводу в конґресі.

На всякий случай вже тепер можна сказати, що вибори поробили великі люки в републиканській адміністраційній машині, що від двох літ панувала так неоспоримо. Найголовнійше з усього се те, що навіть якби недостаючі виборчі донесення остаточно виказали побіду републиканських кандидатів, навіть в тім случаю републиканська більшість в конґресі булаби дуже незначна, що при сильнім розломі в рядах самих републиканців зробилоби положенне адміністрації дуже трудним.

Неменче замітно для настрою краю те, що більшість найзавзятійших виборчих кампаній покінчилася звичайно побідою демократів; так в нюйорськім стейті ґубернатором став назад демократ Смит, побивши дотеперішнього ґубернатора небувалою більшостю 400,000 голосів, а в стейті Ню Джерзі „мокрі" демократи Едвардса побідили републиканських політиків під проводом Фрілінґгайзена, приятеля президента Гардинґа.

Замітна теж політична подія, що в Шікаґо виборці побили ославленого мейора Вілієма Томсона та його машину.

АМЕРИКА БУДЕ ПРОТИВИТИСЯ ТУРЕЦЬКОМУ ПОСІДАННЮ ДАРДАНЕЛІВ

ВАШІНҐТОН, 7. падолиста. — Американський уряд дістав урядове домагание від турецького національного уряду, що всі воєнні кораблі, перепливаючі через Дарданельський Пролив, мають постаратися о дозвіл на се від турецьких властий.

Високі американські дипльоматичні урядники заявляють, що Злучені Держави ужиють всього свого політичного впливу, щоби не допустити Турків до заняття Дарданелів. Кажуть вони, однак, що уряд не думає вживати для сього військових або морських сил.

КАЖУТЬ, ЩО ЛІТАКАМИ МОЖНА БОРОНИТИ ПОБЕРЕЖА АМЕРИКИ

ВАШІНҐТОН, 7. падолиста. — Американські воєнні знатоки, що були свідками великих воєнних маневрів літаків та фльот, подали урядови звіт, що сі маневри виказали понад всякий сумнів, що літаки можуть доспішно боронити американських берегів на случай нападу зі сторони моря.

ПРОЦЕС НАД ЗНУЩАННЄМ МОРЯКІВ

АНАПОЛИС, Мериленд, 7. падолиста. — Процес проти морських офіцирів за знущанне над підлеглими собі моряками ще не покінчився. Нині переслухано в тій справі ряд свідків, котрі зізнавали про знущанне офіцирів над мужвою підчас забав на кораблі.

Оборона обжалованих пробувала зачіпити правдомовність свідків.

ВТІКАЧІ ЗІ СМИРНИ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, 7. падолиста. — Сюди приїхав нині француський корабель „Шікаґо", на котрого покладі є богато втікачів зі Смирни.

Подають вони число втікачів зі Смерни на 40,000 душ.

МАЛО ЛЮДИЙ ВРАТОВАНО З ВИБУХУ В КОПАЛНІ ВУГЛЯ

СПЕНҐЛЕР, Па., 6. падолиста. — Ратункові відділи що вели ратункову акцію для майнерів, захоплених вибухом отруйних ґазів в углевій копальні підприємства Рілі Ковл Ко., уже перекопані, що вони переглянули усі підземні коритарі та винесли на поверхню землі всі тіла, що були під землею. На тій основі оголошено остаточний спис жертв, з котрого виходить, що в час вибуху в копалні було 112 людий, з чого згинуло 80, а вратувалося всего 32. Звіт ратункових відділів має годитися зі списом робітників, предложеним компанією. Межи погибшими є трох майнерів, котрих добуто на поверхню землі ще живими, але без памяти; мимо довгої праці лікарів над ними, вони не відзискали памяти і померли.

Всі тіла покищо зложено було в трупарни, звідки їх опісля забирали родини, розпізнавши їх. Ті, що не мали рідні та за котрими не зголосився ніхто, будуть поховані на кошт підприємства. Більшість жертв є католицького віроісповідання, і ховати їх мають на двох великих цвинтарях. Велика частина жертв має бути похована в один час завтра. Нині їх гроби копають доброволці.

Копалняні знатоки почали слідство над причиною вибуху. Вони розпитують майнерів, що вратувалися з вибуху та оглядають майну, котру на диво з давна знали яко свобідну від отруйного ґазу. Ратункові орґанізації починають покидати Спенґлер, і лишень вози федерального копалняного бюра лишаються до завтра.

НЕБЕЗПЕЧНІ СТОРОЖІ БЕЗПЕЧЕНЬСТВА.

Перед нюйорським судом стає нюйорський полісмен Катберт Беган та огневий сторож Вілієм Лемкен, котрий обжаловує Френк Пасторі, що вони вкрали з його хати ріжну хатну обстанову, готівку та бонди. Після обвинителя, в його хаті був огонь. Підчас огню поліція відкрила в мешканню машину до варення горівки, і він побоюючися арештовання, утік. Коли огонь погашен, поліція поставила в мешканню обвинителя на сторожі обох обжалованих. Коли властитель мешкання вернув нарешті домів, він переконався, що з мешкання скрадено богато добра. За сю крадіж він підозріває обох сторожів, поставлених на варті поліцією.

ПЛЯНУЮТЬ ОПЕРУ ПРИ ПОМОЧИ БЕЗДРОТНОГО ТЕЛЄФОНУ.

Підприємство Радіо Корпорейшен оф Америка постановило поробити старання, розсилати музику опери Метрополитен в Ню Йорку при помочи бездротного телєфону („радіо").

В тім напрямі від довшого часу вже ведуться переговори межи заданою корпорацією та властителями Метрополитен Опера Гавз. Рівночасно Радіо Корпорейшен ставить на даху Еоліен Гол в Ню Йорку сильну стацію бездротного телєфону, якаб могла висилати звукові филі навіть до найдальших закутин Злучених Держав.

ПІВ РОКУ ТЮРМИ ЗА ГЛУПИЙ ЖАРТ

Перед стейтовим судом в Бруклині ставав в середу якийсь Макс Морел, обжалований за се, що вкинув кусок паперу до баньки з молоком. Банька з молоком стояла в однім складі молока в Бруклині, а обвинений мав вкинути в неї папір з пімсти, бо купець не хатів купувати молока в підприємця котрого обжалований був занятий. Наслідком його вчинку молоко почало скоро скисатися.

Суддя вислухав уважно справу та засудив підсудимого на шість місяців тюрми. Поясняючий свій острий присуд, суддя заявив, що дає підсудимому таку довгу кару тому, бо він зіпсув молоко для хорих дітий.

ПІДПАЛ ВІДКИНЕНОГО КАВАЛЄРА?

В місті Шікаґо погорів в суботу високий пять поверховий будинок. Займився він так скоро, що мешкаючі в ньому люди втікли лишень з великим трудом. Підчас пожару відзначилася відвагою одна 25-літна дівчина, Берніс Говм на імя. Вона вбігла до горіючого дому, щоби вратувати свою стару матір, а коли се її вдалося, вона ще раз вернулася, щоби дати поміч другим людям. Та сим разом полумінь заскочила її, і вона згорла в огни. Того самого дня шікаґовська поліція арештувала одного Еспанця Й. Кеседо, котрому закидують, що се він підпалив дім з пімсти на дівчині, що вона відкинула його залицяння.

КОНҐРЕС МАЄ БУТИ СКЛИКАНИЙ 20. ПАДОЛИСТА

ВАШІНҐТОН, 7. падолиста. — Президент Гардинґ наміряє видати у найблизчу пятницю проклямацію, скликуючу конґрес на специяльну сесію на день 20. падолиста.

Президент та провідники конґресу погодилися, що з огляду на скликанне сеї надзвичайної сесії президент уже не скличе надзвичайної сесії конґресу в літі, як се роблено правильно кождого року ще від 1915. року. Перед засіданнем конґресу будуть стояти такі справи, як запомога для американської торговельної фльоти, справа бонуса для жовнірів та фармерських кредитів.

ЧОМУ ЖІНКИ ТАК ЧАСТО ВБИЙНИЦЯМИ?

Кулидж, заступник президента Злучених Держав, мав підчас виборчої кампанії промову в Шікаго, і заявив підчас неї, що причиною, для чого американські жінки так часто допускаються вбийств являється те, що їм поводиться занадто добре, що вони мають за богато гроша, котрого не вміють належито вживати.

ЛЕТІЛИ ДВА ТИСЯЧІ МИЛЬ БЕЗ ПЕРЕРВИ.

Американські військові летуни Мекреді та Келі, що завзялися перелітіти американський континент без перестанку, нерелетіли після пляну 2,060 миль та висіли наслідком зіпсутого мотору.

НЕДОСТАЧА ВУГЛЯ УСТУПАЄ.

Федеральний урядник для розділу вугля оголосив свої розрахунки про запаси вугля та каже на їх основі, що споживачі вугля починають вже нагромаджувати поважні припаси вугля.

РАДЕК ХОЧЕ РЕВОЛЮЦІЇ В БЕРЛІНІ.

На конґресі транспортних робітників у Москві Радек висловив надію, що можна сподіватися революції в Берліні та инших німецьких містах, де наслідком дорожнечі панує невдоволення. Робітники в Німеччині голодують і відносини загострюються. На думку Радека, сьогорічна зима для Німців є більше небезпечна як була війна. Також випадки на близькому Сході, побіда Турків, причинюються до того, що німецькі робітники піднімуть революцію. Такої думки є Радек, але фактичний стан в Німеччині не оправдує його надії.

НОВИЙ ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

Кишинівська комісія допомоги голодним на Україні одержала від представників всесвітньої орґанізації допомоги, голодним д-ра Адлера, що перебуває на Україні так відомости: Адлер вказує, що цієї зими Україна має пережити ще гірший голод, ніж торік. Особливо великого голоду треба сподіватися на Херсонщині. Для харчування населення, на засіви й для годівлі худоби в цій ґубернії треба 875.000 пудів хліба. Орґанізації допомоги можуть дати сюди лише 30 процент потрібної кількости міській людности, яка до тогож не має палива, загрожує вмерть від голоду, як що не буде допомоги з-за кордону. Найбільша небезпека загрожує дітям, які потребують теплих річей.

ЗАВМИРАННЯ СОВІТСЬКОЇ ПРЕСИ.

У московському центральному пресовому бюро вислухано звіт Бубнова про стан сов. преси. На 1. січня ц. р. істнувало в Росії 803 сов. часописів на 1. серпня лишилося всього 299. Тираж усіх газет в січні рахуван 2,661,000, а в серпні 993.000

ПЕРШІ ВІСТИ З ВИБОРІВ В ПОЛЬЩІ ВКАЗУЮТЬ, ЩО ПІЛСУДСЬКИЙ ОСЯГНУВ ПОБІДУ

ВАРШАВА, столиця Польщі, 7. падолиста.—Досі ще польський уряд не вспів зібрати всіх звітів про вислід перших виборів до „сейму", які відбулися в минулу неділю. Але вже дотеперішні звіти показують, що вшехполяки потерпіли невдачу.

Центрові партії здобули 40% посольських мандатів, отже більше як мали в першому „сеймі".

Наслідком того лівиця, яка складається із соціялістів і людовців та не-польських послів мати-ме більшість в „сеймі" і буде його контролювати.

З 444 послів непольських послів буде найменьше 50.

В многих містах повиходили кандидати бльоку національних меньшостий.

У Варшаві вибрано 7 вшехполяків, 3 соціялістів, 2 з бльоку національних меньшостий, 1 комуніста й 1 жидівського націоналіста.

В Кракові вибрано трох націоналістів і 1 соціяліста.

В Познані вибрано чотирох вшехполяків.

Поляки оповідають, що й частина Українців у Східній Галичині брала участь у виборах до польського сойму у Варшаві.

ЗАМІТКА. — Перший звіт про вислід виборів до польського „сейму" ще не докладний, але вже він показував би, що побіду осягнув Пілсудський, котрого лівиця, як видно, побила правицю Падеревського.

Се вказувало би, що Пілсудський і надалі останеться при владі в Польщі.

Нюйорська польська газета „Курьер народови" подала власну телеграму з Варшави, яка сповіщала, що побіду осягнули вшехполяки, які виберуть президентом польської „ржечипосполітої" Падеревського. Але друга нюйорська польська газета „Телєґрам цодзенни" каже, що „Куриер народови" не одержав жадної телеграми з Варшави, але що складач з друкарні „Тел. цодз." здурйв редактора „Курєра нар.", а сей потому здурив і надув своїх читачів.

Коли вислід усіх виборів в Польщі не змінить дотеперішнього, так Пілсудський буде далі при владі.

Вшехполяки, нічим від Пілсудського не відмінні, мають ще надію на сенат, до якого вибори будуть в неділю, 12. с. м.

Вістка про участь Українців у Галичині у виборах до польського „сейму" у Варшаві се польська хвальба. Українці до того „сейму" не голосували, бо він їх цілком не обходить. Голосували хиба хруні і горстка застрашених і спдуваних польськими жандармами темняків.

ЗА РІВНОПРАВНІСТЬ ЖЕНЩИН У ФРАНЦІЇ

ПАРИЖ, 7. падолиста. — Нині, коли в Злучених Державах Америки голосували міліони женщин, тут велася дискусія у француському сенаті над питанням, чи признати женщинам у Франції право голосовання.

Палат послів приняла законопроєкт про признанне права голосовання женщинам у Франції ще тому два роки, але сенат не вирішив сеї справи ще й досі.

Француські републиканці противляться рівноуправненню женщин головно ізза того, що женщини більше консервативний елемент, але проте за рівноуправненнем є соціялісти і всі робітники.

Покищо, як кажуть, нема надії на успіх сього законопроєкту в сенаті, мимотого, що за ним є і премієр Пуанкаре.

РІШУЧИЙ ВИСТУП АЛІЯНТІВ ПРОТИ ТУРЕЦЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ В ЦАРГОРОДІ

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, 7. падолиста. — Аліянти уповновласнили своїх представників в Царгороді проголосити у випадку потреби воєнний стан в Царгороді задля удержання ладу і порядку, який намагаються нарушити турецькі націоналісти.

АНГЛІЯ ДАЛІ ПЛАТИТЬ ДОВГ АМЕРИЦІ

ЛОНДОН, 7. падолиста. — Британське правительство заявляє, що дня 15. с. м. заплатить другу рату в сумі 50 міліонів долярів яко процент від довгу Злученим Державам Америки.

ЛЮДЕНДОРФ ГОТОВИТЬ МОНАРХІСТИЧНИЙ ПЕРЕВОРОТ В НІМЕЧЧИНІ

ЛОНДОН, 7. падолиста. — З Німеччини доносять, що в Баварії заноситься на монархістичну революцію.

Якби монархістам вдався переворот, то його филя перенеслась би теж і до Прусії та других країв Німеччини.

Німецькі монархісти і націоналісти приготовляються до того перевороту з повним пляном. Провідником того руху є ґенерал Людендорф, за котрим стоять офіцири.

Людендорфа підпирає бувший баварський премієр Кар.

ФРАНЦІЯ НЕ ХОЧЕ ВІДДАВАТИ АМЕРИЦІ ДОВГУ ЗОЛОТОМ, ТІЛЬКИ В ТОВАРАХ

ПАРИЖ, 7. падолиста. — Француський міністер для воєнних відшкодовань, Люі Люшер, заявив, що Франція вчасі світової війни не одержала від Америки позички $3,600,000,000 готівкою, в золоті, але тільки в кредитах на товари і в товарах. Длятого вона теж не обовязана тепер платити Золотом, але таксамо віддати в товарах як дістала.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 493 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДВА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМИ ТРОЦЬКОГО; ОДИН ДЛЯ ХАХЛІВ, ДРУГИЙ ДЛЯ МОСКАЛІВ.

Недавно большевики святкували пяту річницю большевицького перевороту в Росії. Святкували урочисто шумом, криком, потоком славословій. Українські наймити московських комуністів задивилися на московських панів і теж справляли ювилей, як вже не собі, не українським комуністам, то хоч московським комуністам та їх ласкавому пануванню на Вкраїні. За охлапи, кинені московськими панами, вийшли побільшені числа наймитських шмат, в котрих наймлені письмаки з повним затертєм всякого стиду хвалили чобіт, що топче матір, що їх родила.

В той самий час, коли кацапські ребята топили свою честь в потоках ювилейної писанини та пили чорнило Москві на славу, в тій самій Москві з приводу того самого ювилею відбувався пятий зїзд „руської комуністичної соціялістичної молодежи". а найбільший інтернаціоналіст, военний міністер Троцький виголосив там промову, а в ній сказав дословно так:

„Росія — 150-міліоновий мирний народ, предкладає сусідам проект засісти за спільний стіл на те, щоби зговоритися про обкроєнне та облекшенне военної ноші (себто зменченне зорушень), а у відповідь на се Япан на Далекім Сході сховає в карман половину Сахаліна, а Ромунія жадає офіціяльного признання з нашої сторони її тимчасово нам нею украденої Бесарабії."

Хто знав Троцького лишень з його заяв інтернаціоналізму, а прочитав перших шість слів про „Росію — 150-міліоновий мирний народ", той певно протер собі очи і з недовірем подивився на ґазету, непевний чи говорив се Троцький чи може який Крушеван або Пуришкевич або ґраф Бобрінський. Та ні! Справді Лев (чи як там?) Троцький (чи як там?), справді пятий зїзд „руської комуністичної соціялістичної молодежи" в Москві, справді день 11. жовтня, і то з офіціяльного большевицького орґану! Отже й большевицький бесідник говорив (і то не якийсь там тромтадракало зі Щоденних Вістий, котрому на голові густо, а в голові пусто, і котрий не вміє відріжнити соціялізму, анархізму та ревматизму, а комісар і самий чільний речник інтернаціоналізму) і большевицький стеноґраф записав, і большевицький редактор перечитав і помістив, — словом, всьо діялося офіціяльно, ніяка буржуазна затія тут неможлива. З уст Троцького справді мусіли впасти такі слова, як написали московські „Ізвестя".

Троцький справді розуміє свій інтернаціоналізм інакше, як він каже розуміти його своїм українським ребятам, що йому щоденно чоботи чистять. Троцький справді розуміє свій інтернаціоналізм так, що в ньому може зміститися московський націоналізм, і то не лишень націоналізм, але й московський шовінізм. Троцький справді такий інтернаціоналіст, що інтернаціоналістом може тепер назватися сміло й ґраф Бобрінський, і Крушеван, і Пуришкевич. І Троцький і всі другі московські хуліґани заперечують існуванне українського народа. І Троцький і всі другі московські хуліґани говорять про 150-міліоновий руський народ. Крушеван та Бобрінський белендали фрази про одну, неділиму націю та державу від Камчатки по Карпати, а Троцький махає по геройськи кулаком на Япан, що хоче відобрати руському народови Сахалін, та проти Ромунії, що „вкрала від Росії" Бесарабію. Зі слів інтернаціонального комісаря, як зі слів царських міністрів видно ту саму московську шовіністичну буту, ту саму постанову не віддати ні пяди здобутої мечем землі, не попустити ні одному народови під московським панованнем, ту саму тверду нелюдяну постанову душити кождий національний рух, а признавати лишень один, офіціяльний московський народ одної, неділимої Росії.

Заява Троцького зовсім не нова. Таких шовіністичних московських промов і Троцький і Ленін і другі большевицькі балакачі наговорили повні стави. Доказів свого шовіністичного московського настрою вони дали аж за богато. І коли тепер підноситься ще одну звичайну московську інтернаціональну співаночку на стару московську шовіністичну нуту, то лишень тому, щоби звернути увагу на те, що шовіністичні слова Троцького впали не при чарці шампана серед старих езуїтських комісарських циніків, але публично і то на конґресі молодежи. Сей факт дає свідоцтво, що московські большевики не лишень не признають ніякого інтернаціоналізму в тім змислі, в якім вони голосять його Українцям, але й хочуть, аби в такім самім вузко московськім національнім дусі розуміло його підростаюче поколінне московських панів та бюрократів комісарської Росії.

ВИТРИВАЛОСТИ!

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи" з Европи).

Коли з початком війни питали одного з визначних німецьких ґенералів, хто побідить, він відповів: той у кого довше витримають нерви.

Тоді така відповідь виглядала на парадокс, але нині бачимо, що цей ґенерал розумівся не тільки на военній тактиці, але й на психольоґії мас — народів.

Бо так воно й сталося, як він сказав.

Поки Німці не денервувалися, лиш кождий робив, що до нього належить і з повним довірром відносився до свого правительства, тут, дома, а до армії і її проводу в полі, поти Німеччина щасливо здержувала ворогів від ґраниць свого краю і могла похвалитися не одною блискучою побідою.

Аж року 1917 можна було запримітити, що народ починає денервуватися. Почались нарікання, чути було критику і уряду і військових властей, не оден, читаючи военні звіти, кивав головою, або здвигав раменами, а як ніхто не чув, то починав кракати як крук, або гукати, як сова.

Захиталося безмежне довірря до своїх властей і до своїх ґенералів і — захитався фронт. Треба було не знаю яких ґеніїв і то рівночасно на всіх фронтах і дома, щоб це хитання стримати, щоб привернути віру і певність побіди. А тільки ґеніїв, і то особливо в краю, бо на фронті вони були, Німеччина не мала. Гінденбурґ, Людендорф, Макензен робили що могли, але в краю не було таких сильних голов, таких кріпких рук і таких здорових нервів, яких тоді Німеччина потрібувала і — вона програла війну.

Девять міліонів знаменитої, карної, непобідженої армії вернуло в повнім порядку до своїх касарень і до своїх хат.

Відворот, якого історія не тямить.

Зі споминів анґлійських та американських ґенералів знаємо, що на два тижні перед мировими переговорами було з антантою дуже круто, вона стояла перед катастрофою. Але анґльо-саська раса виявила куди сильнійші нерви від Німців і — вона побідила.

Вернімся ще трохи взад. Пригадаймо собі російсько-японську війну. Вона скінчилася побідою малих островів над „неісходимими просторами суші".

Ґенерал Шептицький, котрий брав участь у тій війні, як військовий експерт, закінчив свій виклад про неї словами: Японці побідили, бо їх „банзай!" лунало сильнійше від російського „гурра!"

В цих словах криється знов не що друге, а натяк на те, що всеж таки про побіду рішає сила духа. Народ, який виявить більше енерґії, більше витріваности, більше духового підйому все таки возьме верх над своїм противником.

Але спитає хтось, по що я це говорю? Може знайдеться навіть такий, що назве мене фантастом і невіжою, бо я іґнорую прінціпи економічного світогляду.

Отже скажу, що я таки **вірю в непереможну силу духа, вірю в його побіду над брутальною силою, вірю, що народ, який не впав духом, який має за собою почуття правди й справедливости, який витворює в собі щораз то нову енерґію, що він непобідимий!!!**

От тепер догадуєтеся може до чого я веду.

Український народ розчетвертований. Так робили в середновічних часах зі злочинцями. Колесували, відбурували голову й четвертували. Так тепер зробили з нами, бо ми посміли хотіти волі. Волю можуть мати Поляки, Литва, Лотиші, всі, хто захоче, тільки не ми, бо ми ще замало дали себе світови знати, бо ми ще замало зединені, бо ми надто розбиті в собі. І тому нас розчетвертували. Росія, Польща, Чехія і Румунія, — хто вкроїв собі більшу пайку нашого живого тіла, а хто меншу, але хто вкраїв цей її і тримає на пострах і на сором культурному світови. А всеж таки наш орґанізм не погиб. Він не-тільки терпить невисказані муки, не тільки дає признаки невмірущого життя, але й шамочеться, хоче вихопитися з кервавих рук своїх катів.

Тая частина, що під Чехами надто мала і відбита від нас стінами Карпат, тая що попала на румунське ложе тортур теж не велика і замало освідомлена, але зате праворуч і ліворуч від Збруча йде завзятий бій. Наддніпрянщина не складає оружжя. Повстання не зліквідоване, хоч його ліквідують уже цілі три роки. Щораз чуємо про нові вибухи, щораз большевики відкривають нові заговори і гасять їх своїми жорстокими способами. А всеж таки на Наддніпрянщині єсть цілі повіти, цілі великі простори землі, куди не важиться ступити большевицька нога.

Так само й Галицька Україна не складає зброї. Ні обіцянка автономії, ні міліони польських марок, сипані щедрою долонею до хрунівського корита, ні терор старостів, жандармів і вояків польських, котрими прямо залито весь простір від Сяну до Збруча, не годні втихомирити розбурханої енерґії народу, не годні стримати його в поході до волі й самостійности.

Це правда, ясна як сонце, котрої польською конфедераткою не прикриєш.

„Нема таких кайдан,
Щоб люд скувать.
Наш дім, наш храм, наш лан, —
Не дасть! Не дасть!"

І не дадуть. В це мусить вірити кождий Українець, не тільки там, де йде завзята боротьба, але й далеко від неї, на еміґрації і геть — за океаном.

Але віра без діл мертва єсть. А нема такого Українця, щоб не міг ділом причинитися до побіди свого народу.

Бо діла є богато і всілякого, а діло робить кождий, хто не сидить з заложеними руками.

То так тільки здається, що боротьбу за волю можна нині зльокалізувати. Це не правда. При теперішних засобах культури й комунікації, кожний член народу може і мусить брати участь у тій боротьбі. Він не може і не сміє оставатися байдужим глядачем, щоб колись прийти на готове, — він мусить боротися де і як тільки може.

І сам він мусить бути свідомим цеї боротьби і тую свідомість мусить ширити кругом себе. Най тільки кожний еміґрант і при кожній нагоді ширить почуття тої кривди, яка діється його краєви і його рідному, українському народови, а вже і з того буде нашій справі великий хосен, бо ніде правди діти, про нас і про наше горе світ всетаки замало знає. Його треба заставити, щоб він знав. До того єсть преса, є всякі інституції культурні й гуманітарні по всіх краях і народах, є парляменти, є ради міст і таке друге. Хто може, най воює пером, хто не сильний у пері, най не щадить язика але най ніхто не забуває жадного засідання, зборів, віч, маніфестації, деб вона не була і якаб вона не була, щоб не піднести тої до неба о помсту взиваючої кривди, яка діється цілій Україні. І не тільки те. Не забуваймо, що наша визвольна боротьба може протягнутися цілими літами, що наші борці за волю можуть втомитися, що їх ряди можуть прорідитися. **Тому то обовязком кождого еміґранта мусить бути виховати своїх дітий на свідомих Українців.** Нехай же кождий з нас вдариться в груди і спитає себе, чи він цей перший і головний обовязок сповнив як слід? Чи навчив він своїх дітий рідної мови, чи дав їм рідну книжку в руку, чи на його столі лежить що дний своя рідна, українська часопись?

Як ні, — то він великий гріх бере на свою совість, то він не варт зватися добрим Українцем.

У вихованню молодого, здорового, свідомого і високо-патріотичного покоління лежить будучність України.

Жадна українська дитина не сміє нам пропасти, бо з таких пропавших дітий виростають часто-густо найгірші ренеґати...

Коли Німці були горді на свої великі побіди, то анґлійські часописи казали: „Най тішаться! Ми будемо стріляти золотими кулями". І сумніву нема, що без тих золотих куль Анґлія не булаб там, де вона нині є.

Об тім теж не годиться забувати.

Не кождий з нас може стріляти оловяними кулями, не кожний уміє і може орудувати динамітом, але **богато між нами є таких, що можуть крізь океан стріляти до ворога золотими кулями.** А це найстрашнійше оружжя і його ворог гірше відчуває.

Нехайже не буде між нами ні одного, щоб сказав: „І я міг в такий спосіб брати живу участь у нашій визвольній боротьбі а, — не взяв, або взяв, але не в тій мірі і як міг і як треба було". Кожна війна, якаб вона не була, потрібує: гроший, гроший, гроший! І хніколи не є забогато, їх усе замало, аж до самого кінця до остаточної побіди.

А хто всі отсі обовязки сповнив, най не денервується. „Ніщо, що є, не пропадає". І його енерґія і його жертва не пропаде і не пійде намарне. **Нам треба сильних нервів і сильної непохитної віри в побіду нашої справи.**

Тому то ніхто не сміє зражуватися хвилевим неповодженнем; ніхто не сміє завертати з дороги; ніхто не може давати послуху всіляким юдиним підшептам, що мов гадє в корчах шипить. Раз ти Українець і самостійник, так стій непохитно на тому і роби, що можеш, і де можеш, і як можеш, щоби причинитись до побіди нашої святої справи.

В єднанню, у вірі, в розбудженій енерґії кожної одиниці лежить наше спільне добро.

Нумо, всі враз!

Ф. Крегул.

УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ПРОТИ ПОЛЬСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

(З львівського „Діла" з 22. жовтня с. р.)

Ще про дивні ватаги.

Наш кореспондент доносить, що узброєна ватага, яка перебувала на днях в Зборівщині та Бережанщині, посувається скорим темпом в напрямку на Тернопіль.

З розмов членів ватаги з селянами виходить, що ватага нічого спільного з большевиками не має, а є самостійною орґанізацією.

Нові інформації.

Як доносить „Ґазета Поранна" узброєна ватага оминула Бережани у віддаленю 4 км. в напрямку на Мечищів і Литвинів. З Козови вимашерував полк уланів, щоби ватазі відтяти відворот за Збруч. По селах панує велике заворушення, польські дідичі покидають двори. Ватага розкидає нові відозви. Недалеко Підгаєць має прийти до нової сутички між військом і ватагою. В Горожанці ватага напала на постерунок і замордувала команданта поліції. У Геленкові спалено і збурено фільварок.

Дня 18. жовтня ватага посувалася здовж Золотої Липи через Завалів, Середне в напрямку Монастириск.

Пята ватага.

„Ґазета Цодзєнна" доносить, що в Тернопільщині появилася пята ватага, яка нищить фільварки.

Бій під Поморянами.

Та сама ґазета доносить, що дня 18. прийшло до кривавого бою мій військом і ватагою в околиці Поморян. Одна з ватаг перенеслася до Рогатинщини, в числі 100 осіб. Також коло Тростянця пов. Бережани появилися нові узброєні відділи.

Нові узброєні відділи в околиці Залозець.

„Ґазета Цодзєнна" повідомляє, що в околиці Брадів і Залозець веде свою акцію новий узброєни йвідділ в кількости 70 осіб. Цей відділ вже знищив 5 фільварків. Підчас сутички з військом було кількох убитих, після чого ватага розбилася на 3 малі ґрупи.

Шеф польского штабу на Поділлю.

Дня 13. жовтня виїхав на Поділля шеф штабу 12 дивізії для ведення акції проти узброєних ватаг.

Напади.

В Писарівці коло Дунаєва узброєна ватага напала на польський фільварок Леона Кіці, у якого забрано дорогоцінности і 30 міліонів марок. Члени ватаги роздавали гроші і біжутерію місцевим селянам, після чого скрилися в лісах.

Домагаються допомоги.

Як доносить польська преса, Поляки всіх міст Східної Галичини висилають до польського уряду делеґації із такими домаганнями: 1) охорона кордонів; 2) вислання війска до Східної Галичини; 3) зліквідовання узброєних ватаг; 4) покарання виновників останніх подій у Східній Галичині.

Райнлендер у Варшаві.

„Ґазета Цодзєнна" доносить, що польський уряд завізвав львівського директора поліції Райнлендера до Варшави, в ціли обмірковання акції проти саботажів у Сх. Галичині.

Нова повінь арештовань.

В звязку із появою узброєних ватаг, на Поділлю йде нова повінь арештовань і ревізій серед Українців. Арештується невинних людей, в підозрінню, що вони належать до ватаги, або допомагають їй. В Тернополі арештовано 20 осіб, в Підволочисках 10, а майже з кождого села арештовано кількох студентів, або селян. Тернопільське воєвідство постановило інтернувати чільних українських діячів за мнимий контакт із повстанчими ватагами. Польська преса висловлює з приводу того свою радість. „Ґазета Поранна" подає, що узброєним ватагам допомагають українські селяне.

Чортківщина в огні.

Дня 17. с. м. о 6. год. вечером згоріло дві стирти соломи у п. Волощука в Чорткові, яку він перед кількома днями продав зарядови вязниці. Справників підпалу не зловлено.—Крім цього згоріли в Чортківщині чотири стирти збіжжя в Ба в Базарі, власність полковника польських війск. Оцінено їх на 12. міл. мар. п. Дня 11. с. м. невислідженi до тепер справники спалили біля Гадинковець будинки трох кольоністів. Спалено також фільварок у Вільхівці і в Свягелі. В Косові й Хомяківці також підпалили невідомі люде збіже на фільварках, одначе двірські слуги скоро загасили вогонь. — До Базару вислано карну військову експедицію, яка наробила багато шкоди, а тепер її стягнено, а на село наложено контрибуцію пів міліона.

Наради.

Дня 10. жовтня відбулися у Львові тайні наради при участи прокуратора Льоренца, команданта поліції Гошовского і представників окружних поліцій Східної Галичини і делеґатів воєвідств. Предметом нарад була справа боротьби із заворушеннями у Сх. Галичині.

Напад на потяг.

Дня 19. жовтня недалеко стації Перзенківка — напав підозрілий узброєний відділ на тяговий потяг і забрав богато вартісного краму. Слідство поліції не дало висліду.

Як польський премієр уявляє собі на равті відносини в Східній Галичині.

ПАТ. подає: „Підчас вчорашнього равту між представниками дипльоматії і премієром п. Новаком розмова зійшла на останні випадки в Східній Галичині. Прем. Новак сказав менше більше ось що: В останніх днях дуже болючо відчув я вістку про смерть б. п. Сидора Твердохліба. Здавалося, що злочинні виступи, аранжовані горсткою збаламучених аґітаторів, більше не повторяться, міжтим коли стріли на стації в Сапіжанці на жаль пригадали, що у Східній Галичині є ще уми чуткі на аґітацію, що йде з зовні краю.

Мимо сього, що злочини підпалів і нападів повторялися в останніх тижднях доволі часто, не видано загальних приписаних розпорядків, бо правительство стояло на становищі, що тут працюють живла з поза українського народу, які зовсім не є проявом його волі і змагань. Помимо, очевидно, розпорядки поліційні, принорoвлювані завжди в околицях, де деякі злочини зачинають виступати епідемічно. Як найбільшою вирозумілістю і лагідністю ми хотіли задокументувати, що не віримо в те, що ці злочинні замахи мають що небудь спільного з цілістю українського народу. Ми хотіли на час виборів полишити українському народови як найбільшу свободу, бо таким чином найлекше при виборах було би виявилося, що всякі поголоски про невирозумілість правительства супроти національних меншостей розсівано тенденційно і фальшиво. Ми думали, що таким поведенням найлекше переконаємо навіть неприхильні нам живла про наші добрі наміри. Стріли, віддані до б. п. Твердохліба відбилися болючо так серед живла польського як і руского. Обі сторони розуміють, що злочинна зла воля змагає защіпити в співжиттю обох народів анархію і анархією пробити дорогу тим, що нерадим оком дивляться на польсько-руське співжиття. Автономічна устава для Східної Галичини (так і сказано: Східної Галичини, не Малопольскі всходней. — Прим. Ред.) є безсумніву солею в оці антидержавних елементів, які бачучи, що вона буде творити золотий міст порозуміння, хапаються останнього средства скритовбийства, підпалів і мордів.

Як болючий закид читав я в словах „Рідного Краю", який питає властей, яку горожанську свободу дає правительство в обсягу переконань, коли угодові змагання стрічаються на кождім кроці з крівавим террором. Відповісти на цей террор виданням якихось спеціяльно острих розпорядків — значило би скермувати їх вістря передовсім проти співгорожан Русинів, тобто вдаряти в найневиннійших.

„Не хочемо давати провокувати себе і творити позори, що в хвилі виборів ми покликали залізну руку на Східну Галичину. Без сумніву було би це може на руку ворохобникам. Смерть бл. п. Твердохліба своїм траґізмом без сумніву зверне увагу, по чийї стороні добра віра і справедливість, а по чийї ворохобницька аґітація і охота заколочувати співжиття народів. Одначе правительству, яке кермується толеранціею і вирозумілістю, не забракне сили до енерґічного заслонення своїх леґальних горожан перед замахами злочинців".

Як мало орієнтується польський премієр у східно-галицьких відносинах, як поверховно підходить він до конфлікту, який назрівав віками, дав він уже доказ в інтервю з представником „Аґенції Вечорней" (див. ч. 30. „Діла"). Розмовою з політиками на равті п. Новак тільки підтверджує нашу думку: про східно-галицькі відносини він інформується... з львівської польської преси.

Розуміється, якщо ми мали би якунебудь свободу слова, ми виказали би, як глибоко помиляється п. Новак в оцінці східно-галицьких відносин, як він деякими твердженнями, повторюваними за польською львівською пресою, прямо осмішує себе. Та для нас свобода слова не істнує. Доходить до того, що нам буде можна писати хіба тільки про Азію, Австралію, Африку. Не хотячи давати з гори нашого освітлення справ, які порушив п. Новак, на поталу прокураторського олівця, ограничуємося до передачі думок польського премієра за П. А. Т. Зрештою, для наших читачів коментарі й зайві, бож кождий Галицький Українець прекрасно знає, як воно на ділі виглядає ця „українсько-польська ідилля", яку — на думку п. Новака — закаламучує аґітація з зовні.

Дивна ватага знов прорвалась.

Як в останній хвилі довідуємося від нашого кореспондента, дивна ватага перебившися через перстень війск, яку окружили тростянецькі ліси, завернула в східнім напрямі. По дорозі напала на фільварок Черемхів коло Ходорова.

БОРОНІМ РІДНИЙ КРАЙ! СПІШІМ З ЖЕРТВАМИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ!

Через девять місяців боронила хоробра Галицька Армія рідну землю перед Ляхо-Татарами, а покинула її аж тоді, коли не стало стрільна, коли вийшла амуніція, коли не було вже чим битись. Та траґедія ще жива в нашій памяти. А коли ми її не забули, так не забуваймо на це, що діється тепер в Галичині! Не даймо хоч тепер загибати марно нашим борцям, що кинулися в старім краю до нової боротьби з ляхом-наїзником. І вони тепер знова без амуніції. А ми американські Українці можемо їм в тім допомогти. Амуніція від нас — це американські доляри. **АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОЛЯР, ЗЛОЖЕНИЙ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ, — ЦЕ ҐРАНАТ В СЕРЦЕ ЛЯХА-НАЇЗНИКА.**

Так спішім з тим доляром, але спішім сьогодня, бо завтра може бути вже запізно.

Хто розуміє вагу хвилі, нехай вишле свою хоч найменьшу жертву вже сьогодня на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

В НЕДІЛЮ, 12. ПАДОЛИСТА 1922 вечером о год. 7. вібудеся перший

МУЗИЧНИЙ КОНЦЕРТ

в галі парохіяльній, 28 Іст Сема ул. в Ню Йорку.

В програму, котра складається з 15 точок, входять деклямації дітий, гра на скрипках, на фортепяні, виступи діточого хору, оркестра шкільної дітвори, як рівнож і танці. 61-62

Вступ для старших 50 центів, а для дітий 15 центів.

Оркестра під управою учителя музики д. Олександра Гуньки, а хор і деклямації під управою учителя д. Теодора Онуфрика.

Проситься український загал до як найчисленнійшої участи, позаяк сей концерт буде дуже цікавою новостю. КОМІТЕТ.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З MINNEAPOLIS.

Заходом Українського Драматичного Кружка в Minneapolis, Minn. відограєсь комедію

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

ДНЯ 12. ПАДОЛИСТА 1922 в церковній галі при University and Sixth Ave., N. E.

Початок точно о годині 7-ій вечером.

Проситься всіх Українців місцевих і з St. Paul на сю гарну виставу. В антрактах буде приграване українська місцева банда. 60-61 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! ПАСАЙК, КЛІФТОН І ОКОЛИЦІ. ПОЗІР!

Читайте і другим перекажіть, що Тов. Укр. Січ, від 182 У. Н. Союза в Кліфтон, Н. Дж., відограє

В СУБОТУ, 11. ПАДОЛИСТА 1922 Р. в гали Укр. Школи, 212 President St., Passaic, N. J.

драму в 4-ох діях з робітничого життя на Україні, під назвою

БАТРАКИ

Написав А. Костенко.

Початок точно о годині 7. вечером.

Половина чистого доходу призначена на підтримання музичного товариства при гр. кат. парохії св. о. Николая в Пасайку.

Режисер: проф. п. В. Білоруський.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ.

Шановні Українці і Українки! Хто з Вас бажає побачити одну з найсумніших українських штук, боротьбу з голодом, хай приходить на це представлення, бо аматори під проводом проф. п. В. Білоруського напружають всіх своїх сил, щоби це представлення не відограти як слід, за що ручить 57,61 КОМІТЕТ.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Висилка жертв присланих до адміністрації „Свободи".

До дня 1. падолиста зібрано:

На фонд Рідна Школа $207.60
На фонд Федака 125.45
На фонд Укр. Січових Стрільців 12.10
На фонд Інвалідів 3.00
На фонд Голодуючих 66.00

Разом........$414.15

Повисшу суму відослано 8. падолиста б. р. дрефтами Амерікен Експрес Ко. ч. 2992576-2992579 і 33681-33682, кожду жертву у призначене місце.

Адмін. „Свободи".

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

РОМ, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 121 У. Н. Союза повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинг відбудеться 12. листопада с. р. в церковній галі точно о 2. годині пополудні. Всі члени мають явитись на сім мітингу, місцеві фермері. Котрий член не буде на сім мітингу, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. Також наш відділ буде приймати нових членів до У. Н. Союза і до братства.—І. Лаврук, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Подається до відома, що мітинг тов. Любов, від. 370 У. Н. Союза відбудеться в неділю, дня 12. листопада с. р. о годині 1-ій пополудни у церковній галі під ч. 127 Парк стр. Проситься усіх членів з тов. Любов а також усіх членів з тов. Укр. Січи, щоби зволили прибути на сей мітинг, де будеться обговорювати важні справи нашої дорогої Неньки України. Проситься усіх як одного на означений час. — Я. Швець, предс.; М. Сампара, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що засідання товариства відбудеться в неділю, 12. падолиста, точно о 2. годині сполудня в домі Укр. Ам. Горожан під ч. 822 Н. Френклин стр. Отож проситься на се засідання о численну участь, бо є важні справи до вирішення. — Е. Кіс, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106 У. Н. Союза повідомляє, що мітинг відбудеться о годині 1.30 поп. в неділю, 26. падолиста в церковній галі при Оклей і Райс стр. На порядку нарад будуть дуже важні справи до полагодження. — С. Прокопів, предс.; М. Турко, секр.

ВИННИПЕҐСЬКА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА ПОПРАЩАЛА ЕПИСКОПА БУДКУ ПЕРЕД ВИЗДОМ ДО РИМУ.

Заступником епископа назначений о. М. Оленчук.

В неділю дня 29. жовтня с. р. вечером пращала велика українська громада у Виннипегу Никиту Будку, котрий по десяти літах важкої праці на полі церковно-народньої діяльности серед українських поселенців в Канаді виїзджає небаром в далеку дорогу до Апостольської Столиці в Римі.

Пращальне торжество було заповіджене на 8-му годину вечером, та вже о годину скорше велика саля Інституту „Просвіта" була битком набита, так, що кождий кутик салі був заповнений. В салі змістилось около 1,500 людий, а стілько або й більше вернулось домів ізза браку місця.

На прекрасно удекорованій сцені заняли місця епископ Никита Будка, о. А. Филипів, о. М. Оленьчук, о. Евген Андрохович, о. Е. Теодорович, о. П. Олексів і о. М. Григорійчук.

Предсідателем був о. Петро Олексів.

Свято почалось горячою промовою о. предсідателя.

По промові виступив хор діточок Рідної Школи і відспівав пісню „Осінь". Відтак маленька дівчинка відчитала адресу від Рідної Школи, і знова діточий хор відспівав пісню.

Опісля слідувало відчитування адрес від греко-католицьких товариств організацій: Читальні Просвіти у Виннипегу, Парохії з Елмвуд, Читальні Просвіти з Елмвуд, Рідної Школи при церкві св. Володимира й Ольги, Рідної Школи при Інст. „Просвіта". Школи св. О. Николая. Парохії св. Володимира й Ольги, Братства Запоморгового св. О. Николая. Братства св. Івана Милостивого, Тов. Бандурист, Діточої Громади, Політичної Католицького Клюбу, Інституту Просвіта, і „Канадійського Українця".

У всіх адресах товариства й організації заявили велику любов і привязанне до українсько-католицької Церкви, велику любов і вірність до епископа просили передати заяви синівської любови греко-католиків Українців в Канаді, і просити помочі для українського народу у його великих теперішніх змаганнях, та желаючи щасливої подорожі, просили епископа вернутись назад до Канади.

Свято звеличили гарними піснями хори: Тов. Бандурист, Рідної Школи, Читальні Просвіти й Діточої Громади. Пан Татарів, бувший член Укр. Нац. Хору, відспівав сольо, а п. Губицький відіграв сольо на скрипці.

Присутні зложили в дарі епископови поважнійшу суму гроший.

Вкінці промовив до святочної громади епископ і подякував за таку велику несподіванку, за пращальний концерт. **Короткий зміст промови епископа такий:**

Я хотів спровадити до Канади свою родину, але не міг позволити собі на такий люксус. Сьогодня однак бачу, що я маю тут родину і чуюсь як ще ніколи, чуюся як дома. Мило мені находитись посеред такої родини, великої, котра числить 200 тисяч душ.

На епископа для Канадійських Українців було 27 кандидатів. Не знаю, чому якраз я був вибраний епископом. Припускаю, що тому, що я був редактором „Емігранта". Я через 6 тижнів не приняв номінації. Однак митрополит ептицький сказав мені: „Коли не будете Ви, то буде Француз". І тому власне я приняв номінацію на епископа.

Мій час десяти-літнього побуту в Канаді я поділю на три части: передвоєнний, воєнний і повоєнний. Перед війною уважали мене за Француза; підчас війни уважали мене Австріяком; а тепер хотять зробити мене Поляком. А деякі навіть кажуть, що я большевик. Я однак є тим, чим є, і тим лишусь і на дальше. Перед війною я не міг зорієнтуватись в обставинах в Канаді. По англійськи я не знав, а тих 14 українських часописий, які я читав, тільки мене ще більше в блуд вводили. Підчас війни за мною слідили через півтора року; в моїм сусідстві мешкав тайний поліційний агент, який пильнував кождого мого кроку; навіть телефон мій був тайно получений з поліцією. Слідили за мною агенти всюди, де я обертався. Але ніколи не могли мене на нічім злапати. Остаточно зважились мої „приятелі" на ганебний крок і висунули нещасного Воробця в Гефорд, котрий казав мене арештувати. Всежтаки і тут не найшли в мені вини. Вкінці ті приятелі хотіли використати проти мене ненависть повернувших жовнірів проти чужинців. І я, полишивши свій дім, мусів укриватись в монастирі в Ст. Норберт. Жиючи серед таких відносин, я зажадав від властий, щоби справу мою розслідили і коли я винен, мене осудили і депортували з Канади, а коли ні, то щоб положили конець нагінкам на мене. І прийшло до того, що суд розглянув мою справу і від всіх тих закидів мене увільнив.

Я епископського імени не сплямив і сим можу похвалитись перед Вами. Були хвилі, де я — епископ найбільшої у світі дієцезії, був лишений самий. При рівноважі утримало мене тільки одно: школа. Для школи я жив, і для школи я найбільше свого майна посвятив.

Коли я добре робив, то похваліть мене, а коли зле, то скажіть, а я поправлюсь.

Підтримуйте школи і бурси, бо се одинока наша надія на істнованне. Ми стратили бурсу в Едмонтоні. Маємо дієцезальні довги, і їх треба якнайскорше позбутись.

Вчасі моєї тримісячної неприсутности заступить мене усім добре знаний і загально люблений о. М. Оленьчук. Прошу Вас, аби Ви його слухали; всі розпорядки його виконували, так як би вони походили від самого епископа. Я вірю, що о. Оленьчук буде розпоряджати добре.

Отже до боротьби взиваю Вас всіх! Ідіть всі вперед! Звертайте увагу на школи, на діти!

Я іду і сердечно дякую всім, котрі зложили мені той щедрий дарунок. Я довго баритись не буду. Здам свій звіт і з новими силами назад приїду між Вас працювати. Сподіваюсь, що буду мати поміч від нового американського епископа та священиків, яких зі собою привезу до Канади.

Будьте вірні, витривалі, сильні, а все мусить мовчати!

Ще раз дякую і прошу Вас, не забудьте мене у своїх молитвах.

На закінченнє хор Тов. Бандурист відспівав „Услиши Господи", а відтак Многая Літа.

Торжество закінчилось відспіванням українського і англійського гимну.

(Кан. Укр.)

ДОПИСИ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Збори Української Громади в справі негайної помочі рідному краеви.

Дня 22. жовтня б. р., о годині 5-тій пополудни(в Луцій галі, зібралась наша Громада, щоби започаткувати збірку на Фонд Негайної Помочи Рідному Краеви.

Збори отворив о. Юрій Крупа. Короткими словами пояснив ціль самих зборів та ситуацію українського народа під ляцьким протекторатом.

Опісля вибрано: Михайла Чагарина предсідателем зборів, Василя Чарного, касієром, а Михайла Скибінського секретаром.

Предсідатель, подякувавши за довіре і вибір, широко говорив про боротьбу ріжних народів за їх визволення. Дальше зазначував, щоб і наша громада, як частина українського народа, пішла слідами тих народів, котрі вже позбулись чужого ярма, чи до нині еще провадять завзяту боротьбу за свою волю.

Відтак забирали голос о. Ю. Крупа, Степан Гурбель і Дмитро Ремінник. Вони всі, згадуючи донинішні успіхи наших визвольних змагань, закликали учасників, щоби не уставали і надальше в цій ідейній боротьбі та щоби нежалували зі своєї сторони тої мізерної лепти на таку справу, на яку наші Брати в старім краю не жалують ні майна, ні крови, ні життя!

Слідував реферат д. Гурбеля. У цім рефераті доказував д. Гурбеля, що грошева поміч американських Українців є дуже важним оружієм в боротьбі нашій з ляшнею, що розпаношується у нашім рідним краю. Дальше критикував остро наш буржуазний елемент, себто: бучерників, гросерників, шевців, кравців, голярів, лазьників, молочарів, пекарів, питлярів, сальоністів, фармерів і т. п., котрі то подороблялись неабиякого маєтку, але до помочи нашим Братам не дуже скорі. А коли й дають, то не щиру жертву тай не по їх змозі.

По рефераті наступила збірка. Зібрано 400 долярів, які вислано на руки Укр. Місії у Вашінгтоні.

Дальше збори ухвалили вибрати споміж себе колекторів, котрі підуть хата від хати по місцевих Українцях і будуть збирати добровільні жертви на Фонд Негайної Помочи Рідному Краеви Колекторів вибрано і розділено їх на три партії, для трох частий міста. До першої партії вибрано Максима Самборського, Василя Чарного і Івана Боднарчука; до другої: Анну Процишин, Катерину Модь і Анастазію Альберт, а до третої І. Кошнира і І. Затонського. По цім предсідатель, замикаючи збори, щиро дякував присутним за їх патріотичну зрілість та за їх зложені жертви. Горячими словами просив і заохочував, щоби Українці з Вунсакет і околиці складали поважнійші жертви на таку святу ціль, „а так заслужимо собі на те признанне, яким колись ми пишались а саме, що Вунсакецька Українська Громада є щиро патріотична".

Нинішна збірка — сказав — по моїй гадці, е замала для нашої громади. Бо в дійсности, коли би наша Громада щиро віднеслась до цеї, так важної історичної боротьби, то сума збірки булаби хоч яких 10 разів більша. Тому до роботи! І то всі, як один! А головно повинні подбати про се всі наші товариства як: Тов. Українських Соколів, Бр. Сестриць, Тов. Запорожська Січ, Тов. Українська Банда і парохія.

Тай до Вас еще сово, „Руські" громадяни Всходної Галичини і Прикарпатської України. Де Ви забарились в такий рішучий час! Не вже Вас не інтересує ця боротьба, котру провадить український народ, а в ній і Ваші брати? Чиж Ви по крови і кости не рідні їм?! Чомуж не прилучитись і Вам до змагань цілого нашого народа, щоби позбутися ляцької неволі?! Неодин з Ваших найголовніших лідерів нині вже з нами. І Вам пора би зрозуміти свої похибки, тай піти на праву путь! Тож опамятайтесь вже раз! А й не зволікайте, бо час не жде, а йде і йде нестримно. Ходіть же з нами до праці! Як не всі, то хоч і одиноцем приходіть до нас, а ми Вам все давне простимо! Кождий чоловік може пійти манівцями, але звернути на добру дорогу є його обовязком, а й ніколи — запізно.

Мих. Скибінський, секр.

ДОВГ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ В АМЕРИЦІ.

Чеські „Народні Листи" обговорюючи справу чехословацьких довгів в Америці подають, що довг Чехословаччини в Америці виносить кругло 91 мілйонів долярів, з чого 62 міл. припадає на „позичку свободи". Разом з процентами Чехословаччина довжна Америці 104⅛ мілйонів долярів.

НА ЯКІ АДРЕСИ ПОСИЛАТИ ЖЕРТВИ ДО ЕВРОПИ?

На запити в сій справі відповідаємо Українцям американським і канадійським, що жертви на поміч українським жертвам війни в Европі, а також українським жовнірам, студентам, збігцям, голодуючим, на українські школи і т. п. слід посилати на такі адреси:

В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ:

Для українських жовнірів на адресу: **Dr. Stepan Smal-Stocky, Hotel Imperial, Prauge, Czechoslovakia.**

Для українських студентів, що вчаться в українському університеті в Празі, також на тусаму адресу д-ра Стоцького, або на адресу: **Zivnostenska Banka, conto: Ukrainska Akademicna Hromada v C. S. R., Prague, Czechoslovakia.**

Для збігців з України і Галичини: **Ukrainsky Hromadsky Komitet, Serikova 4, Prague III, Czechoslovakia.**

В АВСТРІЇ:

Для українських збігців з Галичини: **Ukrainisches Hilfskomitee, Strozzigasse 32, T. 12, Wien VIII, Austria.**

Для українських студентів: **Ukrainisher Studenten Verein Sitsch, Theresiengasse 13, Wien XVIII, Austria.**

В НІМЕЧЧИНІ:

Для українських студентів: **Verein Ukrainischer Studenten in Deutschland, Berlin-Charlottenburg, Goethestrasse 67a, Germany.**

В ГАЛИЧИНІ:

Для товариств:
Комітет допомоги голодуючій молодіжі;
Фонд українських інвалідів;
Український Фонд воєнних вдовиць і сирот;
Краєве Товариство охорони дітий і опіки над молодіжю;
на адресу: **Zemelnyj Bank Hipoteczny, Pidwale 7, Lemberg, East Galicia.**

На українські приватні школи: **Ukrainske Pedagogicne Towarystwo, Rynok 10, Lemberg, East Galicia.**

При пересилці гроший (доляровими дрефтами) треба все писати листи і в них написати, на яку ціль призначена жертва.

Сей виказ містити-мемо від часу до часу у „Свободі".

Наших земляків в Европі просимо подати нам зміни або доповнення в сих адресах.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць жовтень 1922 р.

НОВИЙ ВІДДІЛ.

Тов. ім. Івана Франка в Ню Кесел, Па.
В. 74. Лісько Андрій, Боднарська Марія, Булий Марія, Черняк Олекса, Демянчук Григорій, Дидьо Іван, Дидьо Юстина, Куць Йосиф, Маланяк Іван, Маланяк Микола, Сидорчук Стефан, Шевчук Стефан, Василюк Григорій, Жидик Василь.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 3. Сухорська Марія, Крупа Анна.
В. 7. Ванцьо Іван, Росс Іван, Цийонкала Анна, Мельник Текля.
В. 9. Пелех Іван, Ткач Йосиф, Ткач Юлія, Хоминець Іван.
В. 11. Самборський Ілія.
В. 14. Марціновський Станислав.
В. 15. Шевчук Михайло, Вівчарик Михайло.
В. 20. Гірний Петро.
В. 24. Білецький Семен.
В. 29. Козмовський Іван.
В. 31. Куштало Іван.
В. 37. Чигер Марія.
В. 41. Красневич Михайло.
В. 44. Кушмідер Марія.
В. 46. Кальмик Йосиф.
В. 52. Клемик Стефан.
В. 53. Веглер Григорій.
В. 58. Дяк Микола, Картишин Йос.
В. 61. Медвідь Михайло.
В. 63. Гаваль Семен, Пітик Анна.
В. 65. Кухта Іван, Явиляк Іван.
В. 67. Крук Йосиф.
В. 70. Петришин Андрій.
В. 76. Витязь Йосифа.
В. 77. Волошин Юстина, Букса Марія
В. 91. Кутюк Семен.
В. 100. Вархоляк Анна.
В. 119. Лесиганич Катерина.
В. 124. Лешик Анна.
В. 137. Іськів Христина.
В. 146. Фарлей Дмитро, Андрушків Параскевія.
В. 151. Дацик Катерина.
В. 157. Кульбака Стефан, Коцаба Олекса, Гордон Микола.
В. 163. Ворожбит Іван, Онисько Ів., Кирко Микола.
В. 185. Ошуст Іван, Наговольник Ів., Наконечна Марія.
В. 187. Ярема Теодор.
В. 201. Струс Михайло.
В. 207. Гринишин Олекса.
В. 219. Дорошенко Настя.
В. 220. Остафійчук Юрій.
В. 221. Марцінковський Антін, Маштель Варвара.
В. 222. Чубко Марія.
В. 227. Головецька Катерина.
В. 229. Писар Теодор.
В. 232. Ріпка Михайло, Петрівський Іван.
В. 237. Фідик Йосиф.
В. 242. Костишак Йосиф, Костишак Юрій.
В. 251. Третяк Анна.
В. 255. Васько Михайло.
В. 256. Дюк Мих., Демчук Роман.
В. 263. Бажалик Дмитро.
В. 283. Дашевський Іван.
В. 288. Ільків Яким.
В. 292. Захарійчук Марта.
В. 295. Стеців Олена, Дорош Текля, Вишенько Дмитро, Вайнерт Іван, Рафель Іван.
В. 296. Корбак Михайло, Джуринець Василь.
В. 317. Форман Ксеня.
В. 318. Косій Йосиф.
В. 326. Борда Франко.
В. 338. Коваль Станислава.
В. 347. Антонійчук Андрій.
В. 364. Самотуз Григорій, Старявська Пазя.
В. 367. Солдат Михайло, Завадецький Андрій, Хмиляк Матвій.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Малиняк Володимир.
В. 14. Турський Михайло, Остафійчук Микола, Винтоняк Василь.
В. 18. Бацта Марія, Зойко Теодор, Зопко Марія.
В. 61. Ярчак Михайло.
В. 64. Пачковський Пилип, Пачковська Марія.
В. 65. Мушенська Катерина.
В. 70. Келичава Павло, Гузар Мих.
В. 78. Фіняк Яків, Яскулка Йосиф, Кішка Михайло, Мацік Михайло, Пітенка Василь, Ситчишин Микола, Супранович Матвій, Тирнавчук Михайло, Дядик Марія, Сулятицький Микола.
В. 96. Дрозд Михайло.
В. 101. Мацюжак Семен.
В. 110. Завальніцький Іван.
В. 135. Остіяновський Андрій, Мушинський Василь, Мушинська Марія.
В. 140. Процак Антін, Процак Марія.
В. 146. Ядний Іван.
В. 153. Ґулій Михайло.
В. 164. Мурикін Ілія.
В. 181. Субтельний Дмитро.
В. 217. Базів Іван.
В. 219. Дармограй Стефан, Якимів Дмитро.
В. 221. Ґенсьоровський Стефан, Ґенсьоровський Катерина, Шиманський Іван.
В. 222. Москалюк Олекса.
В. 235. Богаченько Іван, Денько Павло.
В. 239. Вільчинський Стефан.
В. 241. Ковальчук Петро, Патикевич Максим.
В. 245. Ґрещак Онуфрій.
В. 246. Страхоцький Іван.
В. 250. Ґрабаж Антін, Ґрабаж Марія.
В. 254. Процко Сташко.
В. 278. Саїв Стефан, Саїв Марія.
В. 283. Пилипчак Йосиф.
В. 316. Гой Данило.
В. 320. Західний Теодор.
В. 365. Волошин Василь.
В. 384. Дячун Карпо.
В. 388. Пацановський Іван, Пацановська Марія, Лесюк Вікторія.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 80. Грицяк Станислав.
В. 83. Квасінський Микола.
В. 90. Жолобайлюк Марія.
В. 106. Атаманець Дмитро.
В. 121. Фалінський Михайло.
В. 133. Бабяк Микола.
В. 170. Лема Іван.
В. 181. Каськів Теодор, Каськів Анастазія, Павлюк Іван, Павлюк Тимко, Павлюк Євдокія, Зелененький Дмитро, Квятковський Петро, Лемішка Стефан, Сталений Петро, Сталена Марія.
В. 223. о. Паздрій Михайло, Паздрій Марія.
В. 237. Сорока Теодор.
В. 259. Саска Василь, Саска Михайло, Саска Анна.
В. 292. Бандрівчак Андрій, Бандрівчак Катерина.
В. 296. Василик Петро, Василик Юстина.
В. 365. Давид Андрій.
В. 385. Батюк Антін.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Новак Фемій.
В. 14. Боский Ігнац.
В. 18. Сопко Юлія, Сопко Павло, Співак Іван.
В. 31. Вайда Дмитро.
В. 33. Маційовська Марія.
В. 37. Пришляк Анна.
В. 38. Маслій Дмитро.
В. 53. Панашій Матвій.
В. 61. Пилип Григорій, Бобер Михайло, Спрох Андрій, Миканик Микола, Королевят Стефан, Спрох Андрій.
В. 62. Костишак Анна, Присташ Теодор, Валко Петро.
В. 63. Пельц Теодозій, Шалева Дм.
В. 65. Гільків Йосиф.
В. 70. Медрик В. Семен.
В. 83. Чіляк Лука, Кулинич Дмитро.
В. 109. Александер Йосиф, Твардий Франко, Тварда Анна.
В. 135. Беца Теодор.
В. 137. Ґураль Михайло, Ґураль Анна, Ґулька Іван.
В. 140. Сеник Микола.
В. 142. Ґавловський Іван, Наливайський Станислав, Рощучинський Іван.
В. 144. Кирильчук Теодор.
В. 146. Довесюк Петро.
В. 156. Андрушко Василь, Андрушко Анна.
В. 170. Наумик Пантелей.
В. 172. Ґліва Кароль.
В. 179. Волянський Михайло.
В. 206. Затонський Іван.
В. 209. Войнаровська Розалія.
В. 218. Мулярчик Михайло.
В. 219. Білас Іван.
В. 221. Боярчук Клим, Боярчук Катерина.
В. 229. Гнидович Марія.
В. 230. Щирон Вас., Щирон Гелена.
В. 231. Кришвалуш Роман.
В. 248. Хавлюк Стефан.
В. 283. Батько Стефан, Павліш Вас.
В. 301. Сенів Марія.
В. 316. Клоязінський Іван, Заблоцький Лука.
В. 321. Белюх Григ., Ших Григорій.
В. 330. Стасишин Василь.
В. 342. Кузьмінська Зофія.
В. 364. Лиско Іван.
В. 369. Турко Семен, Турко Олена.
В. 373. Дадерко Марія, Фецко Михайло, Франдак Марія, Ґавронська Параска, Ґонда Анна, Гарагуш Анна, Гарілла Марія, Громняк Анна, Калиняк Марія, Лабяк Анна, Лабяк Ева, Марущак Юліянна, Мічак Марія, Пінкава Юлія, Сафска Анна, Скірчак Олена, Скубак Зузанна, Варго Єлисавета, Васнько Єлисавета, Василько Анна, Василько Агнешка, Рибій Анастазія, Добуш Анна, Гатрак Анна, Кеч Гелена, Косута Анна, Пінкава Юлія.
В. 388. Матковська Юлія.
В. 396. Пліш Михайло.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ ЛИСТИ (КАРТИ).

В. 9. Тхорик Константин.
В. 22. Паньчишин Іван.
В. 41. Капітула Максим.
В. 45. Фаренчак Андрій.
В. 61. Антонишин Стефан.
В. 109. Бандрівчак Йосиф, Бандрівчак Катерина.
В. 116. Каськів Теодор, Каськів Анастазія, Павлик Іван, Павлик Тимко, Павлик Євдокія, Зеленький Дмитро, Квятковський Петро, Лемішка Стефан, Сталений Петро, Сталена Марія.
В. 131. Гульчій Вас., Гульчій Анна.
В. 156. Давид Андрій.
В. 163. Стецик Іван.
В. 189. Жолобайлюк Марія.
В. 205. Петрик Гриць.
В. 235. Денько Михайло.
В. 236. Каськів Вас., Каськів Марія.
В. 296. Дмитрів Семен.
В. 338. о. Паздрій Михайло, Паздрій Марія.
В. 347. Лема Іван.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 8. Пельц Андрій.
В. 29. Кобеля Ів. мол., Шафран Сем.
В. 77. Чмелик Микола.
В. 87. Максимик Теодор.
В. 270. Мельник Петро.
В. 364. Зварич Іван.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем місяця вересня 1922 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	12.053
В місяци жовтни 1922 р. принято нових членів	107
В місяци жовтни 1922 р. принято нанов	105
В місяци жовтни 1922 р. принято з переступними листами	29
В місяци жовтни 1922 р. принято з інших кляс обезпечення	5
Разом	12.299
В місяци жовтни 1922 р. суспендовано	95
В місяци жовтни 1922 р. відійшли з переступними листами (картами)	30
В місяци жовтни 1922 р. відійшли до інших кляс обзпеченя	5
В місяци жовтни померло	7
Разом	137
З кінцем місяця жовтня 1922 р. було в У. Н. Союзі повнолітних членів	12.162

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі D на суму $100	6
В клясі A на суму $250	265
В клясі AA на суму $500	3.962
В клясі B на суму $750	398
В клясі C на суму $1000	7.393
В клясі BB на суму $1500	125
В клясі CC на суму $2000	13
Разом	12.162

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА

З кінцем місяця вересня 1922 р. було дітей обезпечених в Молодечім Департаменті У. Н. С.	5.592
В місяци жовтни 1922 р. принято нових	101
В місяци жовтни 1922 р. принято нанов	43
В місяци жовтни 1922 р. принято з переступними листами (картами)	17
Разом	5.753
В місяци жовтни 1922 р. суспендовано	55
В місяци жовтни 1922 р. відійшли з переступними листами (картами)	17
В місяци жовтни 1922р. померли	3
Разом	75
З кінцем місяця жовтня 1922 р. було дітей обезпечених в молодечім департаменті У. Н. С.	5,678

ЗІСТАВЛЕННЄ ЗАГАЛЬНЕ:

З кінцем місяця жовтня 1922 р. повнолітних членів	12.162
З кінцем місяця жовтня 1922 р. дітей членів	5.678
Разом всіх обезпеченних в У. Н. Союзі з кінцем місяця жовтня 1922 р.	17.840

У В А Г А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць жовтень 1922 р. як суспендовані або виключені за неплаченне місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягу сего місяця (падол.) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Єсли цего не зроблять до кінця м. падолиста 1922, то в грудни 1922 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятте) наколи схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці-знов члени, так повнолітні як і молодечі, котрі в місяци жовтни 1922 р. взяли переступні листи а єще доси не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци падолисті 1922 р. бо на другий місяць, то є в грудни 1922 р. стратилиб всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

С. Ядловський, голов. предс.,
І. Каштанюк, голов. рек. секр.

АРЕШТИ ЧЕРВОНО-ХРЕСТНИКІВ В МОСКВІ

У Москві арештовано співробітників латишського Червоного Хреста. Латишський уряд звернувся до Москви з просьбою звільнити арештованих з тим, що вони будуть передані латишському судови, як що в чімсь провинилися.